

Foto: S. Mark van Benthem

Veluws Hout, Natuurlijk!

— Mark van Benthem, Stichting Probos

Duurzaam bosbeheer is gebaseerd op ecologische, sociale én economische principes. Echter, de financiering van bosbeheer is in Nederland de laatste jaren steeds meer afhankelijk geworden van subsidies. Dit vormt geen stabiele financiële basis, omdat de beschikbaarheid van subsidies sterk afhangt van het economische en politieke klimaat. Houtinkomsten zijn minder gevoelig voor politieke ontwikkelingen. Het is één van de weinige directe economische functies, en daarmee van groot belang voor de duurzame instandhouding van het bos. De beheersmaatregel dunning levert vrijwel altijd een positief saldo op als het hout op stam wordt verkocht. Daarmee is het beheer echter nog niet betaald.

Dit was in 2004 voor een aantal Veluwse bouseigenaren en Stichting Probos aanleiding om rond de tafel te gaan zitten en te kijken op welke manier bouseigenaren een betere

prijs voor (een deel van) hun hout kunnen krijgen en daarmee een beter rendement uit het bosbedrijf. De ervaring heeft geleerd dat concurreren met bulkproducten uit bijvoorbeeld Scandinavië weinig toegevoegde waarde oplevert. De consument zal eerder geneigd zijn meer geld te betalen voor een product dat tot de verbeelding spreekt, waar emotie aan te koppelen is. Prijs speelt dan een minder grote rol. Verschillende praktijkvoorbeelden in de agrarische sector laten zien dat emotie te koppelen is aan streekeigen producten. Daarom is gekozen voor het ontwikkelen van een product van FSC-gecertificeerd Veluws hout van Veluwse bouseigenaren, met een Veluws design, eigen logo, en geproduceerd door Veluwse bedrijven. Naast de betere houtinkomsten, draagt Veluws hout ook bij aan de positieve positionering van de regio, Nederlands hout en houtoogst in het algemeen. Vooral het koppelen van het product hout aan de identiteit en het imago van de Veluwe - bossen zijn immers hét paradepaardje van de Veluwe - blijkt een goed idee.

De provincie Gelderland en het ministerie van LNV hebben dit initiatief als een pilot-project ondersteund. Mocht het project immers op de Veluwe slagen, waarom dan niet in andere regio's? De volgende bouseigenaren, goed voor ruim 20.000 hectare FSC-gecertificeerd bos

op de Veluwe, nemen deel: Landgoederen Welna en Tongeren, Het Geldersch Landschap, Nationaal Park De Hoge Veluwe, gemeente Epe en Kroondomein Het Loo. Al vlot heeft Staatsbosbeheer zich ook aangesloten. Er is dankbaar gebruik gemaakt van de jarenlange ervaring van Staatsbosbeheer Dienstverlening met het vermarkten van eindproducten gemaakt van hun eigen hout.

Convenanten

Voor de keuze van de te ontwikkelen producten zijn verschillende paden bewandeld. De projectdeelnemers hadden hoge verwachtingen van het aangaan van convenanten met grote opdrachtgevers op de Veluwe, zoals de water- en recreatieschappen, gemeenten, terreinbeheerders en provincie. Zo is gepoogd met behulp van de Design academie Eindhoven en het Hout en Meubileringscollege een aansprekende 'Veluwebank' te ontwikkelen. Deze zou op de Veluwe breed ingevoerd moeten worden. Op den duur zou men deze bank direct moeten associëren met de Veluwe. Helaas bleek het moeilijk de neuzen dezelfde kant op te krijgen en bleek men toch liever trouw aan ieders eigen huisstijl. Jammer, want dit had kunnen bijdragen aan het versterken van de identiteit van de Veluwe als regio en de binding van het (bezoekende) publiek met dé grondstof van de Veluwe: hout.

Na veel overleg en gesprekken met verschillende deskundigen is gekozen om de volgende producten te ontwikkelen:

- 1) maatwerkgebouwen volgens het houtstapelbouwprincipe. Landgoed Welna heeft hiermee ervaring opgedaan bij het realiseren van de eigen werkschuur annex kantoor. Vervolgens zijn er verschillende clubgebouwen gerealiseerd op recreatieterreinen in Bussloo, Mook, Leeuwarden en Voorthuizen.

- 2) Veluws Gastenverblijf. Dit luxe gastenverblijf is door de gerenommeerde architect Joachim Karelse ontworpen. Het gastenverblijf wordt gebouwd volgens het houtstapelbouwprincipe, heeft typisch Veluwse details als het wolfsdak en biedt plaats aan vier personen (inhoud circa 225 m³). Uit marktonderzoek blijkt dat de vooruitzichten voor dit product voor de meer exclusieve recreatieparken en de particulier met ruimte om het huis goed zijn.
- 3) houten dakpannen, ook wel shingles, shakes, (dak)leien of schalies genoemd. In bijvoorbeeld Duitsland, Oost Europa, de Alpenlanden en Scandinavië worden deze nog veel gebruikt, en vroeger was het gebruik van met name eiken dakpannen ook in Nederland meer algemeen (nu nog als gevelbekleding op oude molens). Na een oriënterend onderzoek is ervaring opgedaan

met lariks en douglas ruw bezaagde pannen op Het Loo en recent zijn op landgoed Staverden lariks pannen gekloofd. Deze pannen, van hout afkomstig van datzelfde landgoed, zal Het Geldersch Landschap binnenkort toepassen bij de restauratie van een prieel op het landgoed. Naar wens kan ook het Veluws Gastenverblijf met houten pannen bekleed worden. Uit het oriënterende onderzoek blijkt dat de duurzaamheid van een dergelijk dak zeker vergelijkbaar is met een rieten dak, mits goed aangebracht (voldoende ventilatie, steile dakhelling, e.d.).

Naast de unieke verkoopargumenten als streek-eigen product, aansprekende boseigenaren (en communicatiekanalen) en uniek design, blijken de milieuargumenten in de praktijk van groot belang. Zo was het plaatsen van een gebouw op een aantal recreatieterreinen minder vanzelfsprekend geweest als er geen keuze was gemaakt voor het materiaal hout, afkomstig uit FSC-gecertificeerde, lokale bossen. Oprachtgevers en vergunningverleners blijven, terecht, gevoelig voor argumenten als hernieuwbare grondstof, lokale werkgelegenheid, duurzaam vastleggen van CO₂ in het gebouw en uitstoot vermijden door minder transport.

Bewustzijn

Ondanks het feit dat bovenstaande producten veelbelovend zijn, is één van de belangrijkste resultaten het vergroten van het bewustzijn voor het gebruik van Veluws Hout en de unieke kansen die het biedt om de regio te profileren. Het project heeft op veel plekken iets losgemaakt. Denk hierbij aan de Veluwecommissie, provincie en het Veluws Bureau voor Toerisme. Bij de recente startbijeenkomst van het project om het imago van de Veluwe te verbeteren, bleken houten producten, mits eigentijds vormgegeven, zeer populair. Werd twee jaar geleden bij de ontwikkeling van de Transferia

en P-Veluwe's simpelweg voorbijgegaan aan het gebruik van hout als materiaal (waarbij de uiteindelijk gekozen kunststofborden wel een 'houten' tekening kregen), nu wordt Probos benaderd met de vraag of een bepaald product ook in (Veluws) hout gemaakt kan worden. De, helaas van Russisch lariks gemaakte, houten lichtmasten langs bij de ecoducten langs de A50 spreken veel mensen aan. Met name voorbeelden in het buitenland laten zien dat er veel mogelijk is met hout, want zeg nou zelf: is de houten bewegwijzering hier op de foto in Oostenrijk niet veel mooier dan de metalen variant ernaast?

En heeft het de boseigenaar nu meer geld opgeleverd? Het afgelopen jaar is de houtprijs fors gestegen en binnen de relatief korte projectduur is het aantal gerealiseerde projecten beperkt. Het op grotere schaal vermarkten van de producten moet nog plaatsvinden. Wel is voor het hout dat voor de clubgebouwen direct bij de deelnemende eigenaren is afgenomen 5 euro per kubieke meter bovenop de geldende marktprijs betaald. Tevens heeft het project de deelnemende boseigenaren meer argumenten opgeleverd om ook binnen de eigen organisatie meer hout toe te passen. Het project kon op veel bijval rekenen bij de eerste in de serie presentaties voor de leden van de Bosgroepen. Voldoende enthousiasme onder de eigenaren. Aan hen nu de taak om het initiatief over meer regio's in Nederland te verspreiden! ♦

In juli is de website www.veluwshout.nl gelanceerd. Hier worden, naast achtergronden, de verschillende producten vertoond en kan tevens besteld worden.